

Escocesos

“Com si Hollywood hagués convertit en èxit mundial una pel·lícula on els catalans, amb algun Entença o Roger de Flor al capdavant, es dedicaren animosament a degollar espanyols amb gran alegria pròpia i aplaudiment dels espectadors. I sense crítica de ningú, no cal recordar-ho, sinó despertant totes les simpaties de la indústria del cinema.”

Això era ja deu fer un grapat d'anys, prop de la població d'Oban, a l'entrada del Loch Linnhe, al nord de Glasgow. Havíem acampat en el prat d'una masia i passejant per allà vam descobrir que celebraven la festa local amb considerable moviment i animació. Hi havia una petita multitud en uns camps a l'eixida del poble, i cap allà que vam anar. Un personatge amb un micròfon anunciava les competicions d'esports tradicionals amb expressions com la següent: “I ara, senyores i senyors, el participant, bon escocès, llançarà un tronc de tant de llarg i tantes lliures de pes, que entre dos anglesos no podrien ni alçar-lo de terra”. I després del *tossing the log* venien les pedres, que cap anglès tindria força per llançar, o una mena de martells, o el que fóra. La cosa important era que allà només hi havia escocesos ben cepats, que no eren anglesos, i que ser escocès és una cosa de categoria molt superior a ser anglès. S'ho passaven d'allò més bé i aplaudien amb entusiasme tot esment de com són de nyicris i ridículs els anglesos. Era doctrina pública. Llavors hi hagué desfilades de grup i d'associacions diverses, amb molta gaita i molta falda de quadres, bandes marcial, i una gran carrossa o remolc en representació del Partit Nacionalista Escocès. La carrossa era plena de joves vestits d'Astèrix i Obèlix, és a dir suposadament amb uniforme de celtes primitius, amb pantalons de quadres, espasa i cascots amb banyes. Més purament autèntics i primitius que William Wallace i els herois del *Baveheart*, imagine.

Ara imagineu també que en una festa d'un dels nostres pobles, diguem Alzira, Vic o Balaguer, el conductor del festival es passa la sessió sencera fent conya dels castellans com a raça de poca musculatura i forces dubtoses, i això és la ideologia pública del festival. I que la carrossa oficial de Convergència, d'Esquerra Republicana o d'UPV va ocupada per una tropa d'almogàvers o cosa semblant amb faldeta de cuir, espasa i escut. *Risum teneatis, amici?*, que deia el mestre Horaci als Pisons: us aguantaríeu la riulla? I més encara: fins on arribaria l'escàndol que un festival com aquest provocaria en allò que solem dir “la resta de l'estat” i més enllà? Bé, això és Escòcia, a més del whisky, la IBM, Balmoral i el petroli.

En tres-cents anys els escocesos no han tingut autonomia legislativa, ni generalitats ni conselleries ni res. Han tingut tot el temps, això sí, la més alta autonomia simbòlica, inclosa la circulació legal de bitllets amb la denominació de “lliura escocesa”. Com qui diu la circulació de pessetes catalanes. Com si durant prop de tres segles Catalunya, sense govern ni parlament ni llengua, hagués tingut la consideració pública i oficial de nació, els Borbons en ple hagueren vingut cada estiu al castell reial de Cardona a passejar amb barretina i espadenyes de veta, o el monarca de Castella passara revista amb saragüell al regiment valencià de la guàrdia. Coses així, per no parlar de les famoses seleccions nacionals en una pila d'esports. És clar que tot això, en la pràctica (és a dir en l'administració, la policia o el pressupost) no significava res. Però en la imaginació, que és el que compta en la història, significava moltíssim: volia dir que els escocesos no eren anglesos, i que el món sencer tenia clara, i la té, aquesta veritat elemental. Poden ser britànics, com els catalans o els portuguesos són ibèrics, però anglesos mai de la vida. I el món sencer ho sap i ho reconeix.

Només això fa possible l'èxit universal d'una pel·lícula com *Braveheart*, l'argument de la qual és que els anglesos són gent retorçada, imperialista i cruel, i els patriotes escocesos fan molt ben fet de matar-ne tants com poden. En realitat l'atractiu de l'heroi de la història, William Wallace, és justament que no vol que Escòcia forme part de cap Regne Unit, no vol unió sinó separació, i per assolir tan lloable propòsit té el mèrit de convocar tota aquella gent selvàtica, irlandesos inclosos, que passaven per allà. Com si Hollywood hagués convertit en èxit mundial una pel·lícula on els catalans, amb algun Entença o Roger de Flor al capdavant, es dedicaren animosament a degollar espanyols amb gran alegria pròpia i aplaudiment dels espectadors. I sense crítica de ningú, no cal recordar-ho, sinó despertant totes les simpaties de la indústria del cinema. No és debades que el referèndum per la *devolution* i la ressurrecció del parlament escocès ha tingut lloc el mateix dia de la batalla de Stirling Bridge, la batalla de la pel·lícula. Després encara hi ha qui diu que els símbols i els mites no tenen cap importància en aquest món, i que només compta l'internet i els aeroports internacionals.